

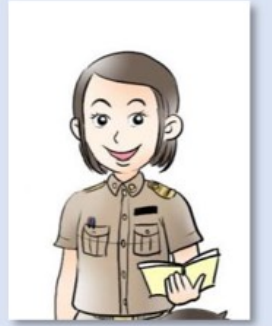
แผนการใช้ที่ดินกับการพัฒนาพื้นที่สูง

หลายท่านคงมีความสงสัยว่าทำไมต้องแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่สูง และพื้นที่สูงคือพื้นที่แบบไหน ทำไมต้องวางแผนการใช้ที่ดิน เป็นต้น ก่อนอื่นขอทำความเข้าใจก่อนว่า พื้นที่สูง คือพื้นที่สูงชัน หรือ ลาดชันสูง ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยพื้นที่ป่าไม้ เป็นแหล่งของต้นน้ำลำธารที่สำคัญ ช่วงหน้าหนาวอากาศจะหนาวมาก การเดินทางไปมามีความยากลำบาก ห่างไกลความเจริญด้านต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มคนที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ดังกล่าวที่พวกเราเรียกกันว่า **“ชาวเขา”** หลายชนเผ่า เช่น กะเหรี่ยง มูเซอ ลีซอ เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วมีวัฒนธรรมเป็นของตัวเองทั้งสิ้น พื้นที่สูงของประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ทางภาคเหนือและภาคกลางบางส่วน

อยากรู้อะไรแล้วคนที่อยู่บนนั้นเค้ามีวิถีชีวิตกันแบบไหน ?
เพาะปลูกพืชอะไร ?

การที่มีกลุ่มคนอาศัยอยู่ส่งผลให้เกิดการบริโภค-อุปโภคตามมา นอกเหนือจากการบริโภคอาหารประเภทเนื้อสัตว์แล้ว ความต้องการบริโภคอาหารประเภทพืช ก็เป็นสิ่งจำเป็นโดยเฉพาะข้าว ชาวเขานิยมปลูก **ข้าวไร่** เป็นการปลูกลักษณะไร่หมุนเวียน ซึ่งเป็นข้าวที่ไม่ต้องอาศัยการแข่งขังของน้ำ การลักลอบเพื่อเปิดพื้นที่เพื่อทำการเกษตรจึงเกิดขึ้น บางพื้นที่ปลูกพืชเสพติดให้โทษ โดยเฉพาะ **ฝิ่น** ซึ่งเป็นสารตั้งต้นของการผลิตสารเสพติดหลายชนิด ส่งผลต่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ แต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเนื่องจากสถานการณ์เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงความเจริญเข้าถึงแต่ละกลุ่มบ้านเพิ่มมากขึ้น เช่น ระบบสาธารณสุขบริโภคต่าง ๆ มีโรงเรียนศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในแต่ละพื้นที่ วิถีชีวิตแบบเดิม ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ต้องการรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น ทางเลือกหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการเพิ่มรายได้ด้วยการทำการเกษตรแบบการค้า เช่น ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชผักต่าง ๆ เช่น มะเขือเทศ กะหล่ำปลี เป็นต้น การลักลอบบุกรุกป่าไม้เพื่อเปิดพื้นที่ทำการเกษตรจึงขยายเพิ่มมากขึ้นถึงกับมีคำเรียกพื้นที่ดังกล่าวว่า **ภูเขาหัวโล้น**

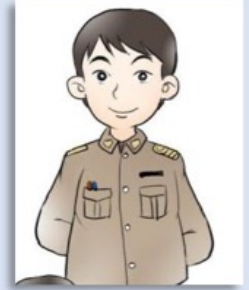

แล้วอย่างนี้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทางหรือ
มาตรการแก้ไขปัญหอย่างไรบ้าง ?

จากการที่มีการขยายพื้นที่ทำการเกษตรแบบไร้ทิศทาง ส่งผลกระทบต่อ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง เช่น การชะล้างพังทลายของดิน ลำห้วยลำ
ธารเกิดการตื้นเขิน ป่าไม้ถูกทำลาย ฯลฯ มาตรการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้บรรเทา
หรือแก้ไขปัญหาค้างต้นคือ **การวางแผนการใช้ที่ดิน**

การวางแผนการใช้ที่ดินบนพื้นที่สูงมีความแตกต่างกับพื้นที่ทั่วไป เนื่องจาก
มีความเปราะบางของใช้พื้นที่ค่อนข้างสูง ต้องศึกษา สถานภาพของทรัพยากรด้าน
ต่าง ๆ เช่น ทรัพยากรดิน สภาพการใช้ที่ดิน ป่าไม้ เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่อยู่ใน
เขตป่าไม้ตามกฎหมายและข้อกำหนดของมติคณะรัฐมนตรีต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูล
ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินโดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ ให้เกษตรกรทำ
การเกษตรแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตระหนักถึงประโยชน์ของป่าไม้ ปลูกพืชที่มี
ความเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะดินหรือสภาพพื้นที่ เปลี่ยนแปลงรูปแบบ
การทำเกษตรแบบไร้หมุนเวียน เป็นแบบทำอยู่กับที่ **ลด ละ เลิก** การบุกกรุกป่า
เพื่อทำการเกษตร หันมาปลูกพืชยืนต้น เช่น กาแฟ เสาวรส เป็นต้น

มาถึงตอนนี้อยากทราบถึงผลการดำเนินงาน ?

ที่ผ่านมา กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ได้
ดำเนินงานร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
ในการจัดทำร่างแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการ
หลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ปลูกฝิ่นอย่างยั่งยืนในหลายพื้นที่ด้วยกัน
ซึ่งในปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการ
หลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะ

ติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

กลุ่มนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน โทร 02-579-7589

